

การพัฒนาระบบบัญชีรับเงินและระบบบัญชีจ่ายเงินของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

Development of Receipt Accounting System and Disbursement Accounting System of Cooperatives in Baan Mankong Project, Koh Khwang Sub-district, Mueang District, Chanthaburi Province

วิชิต เอียงอ่อน^{1*} วราภรณ์ ศรีบัณฑิต² วชรินทร์ อรรถศรีวร³ และอลิษา ประสมผล⁴
Wichit Aiangoon^{1*} Waraporn Sornbundit² Watcharin Akkasriworn³
and Alisa Prasompol⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงินของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี มีระยะเวลาดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565 ถึง 25 กรกฎาคม 2566 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก กับประธานและผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของสหกรณ์ การศึกษาจากเอกสาร ตำรา เอกสารหลักฐานในการจัดทำบัญชี และคู่มือประกอบการลงบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพบริบท มีการจัดทำบัญชีตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด การบันทึกบัญชีด้วยมือ และจึงนำไปบันทึกลงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ปัญหาการบริหารจัดการด้านระบบบัญชี สหกรณ์ไม่เคยใช้ระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงินมาก่อน ขาดความรู้เรื่องระบบบัญชีที่ดี ทั้งด้านการบัญชีรับเงินและการจ่ายเงิน ไม่มีผังงาน ขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทำให้บางครั้งเกิดความสับสน และเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพัฒนาระบบบัญชี จำนวน 4 ระบบ ได้แก่ ระบบบัญชีด้านการรับเงิน ประกอบด้วย 1) ระบบการรับเงินค่าหุ้นสมาชิก 2) ระบบการรับชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน และระบบบัญชีด้านการจ่ายเงิน ประกอบด้วย 3) ระบบบัญชีการจ่ายเงินชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) 4) ระบบบัญชีการจ่ายค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับ

^{1*} หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Bachelor Faculty of Accountancy Program, Rambhai Barni Rajabhat University

E-mail : Wichit.a@rbru.ac.th

² หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Bachelor Faculty of Accountancy Program, Rambhai Barni Rajabhat University

E-mail : waraphorn.s@rbru.ac.th

³ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Bachelor Faculty of Accountancy Program, Rambhai Barni Rajabhat University

E-mail : Watsoulinn@hotmail.com

⁴ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Bachelor Faculty of Accountancy Program, Rambhai Barni Rajabhat University

E-mail : alias.p@rbru.ac.th

*Corresponding author

ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ และง่ายต่อการนำไปใช้งานได้จริง รวมถึงลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานในระบบบัญชีดังกล่าว

คำสำคัญ : สหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง การพัฒนาระบบบัญชี

Abstract

The purpose of this research was to develop the accounting system for receiving and disbursement accounting system of cooperatives in Baan Mankong Project, Koh Khwang sub-district, Mueang district, Chanthaburi province. The research period was from 25th November 2022 to 25th July 2023. The study was qualitative research. The in-depth interview was conducted by the cooperative's president and individuals responsible for maintaining the cooperative's accounts. The data was gathered by documents, textbooks, documents for accounting purposes, and cooperative project stable housing accounting manual. For the data collection, the content analysis was performed.

The research findings indicated that accounting was conducted in accordance with the regulations set by the cooperative registrar by manual accounting practices following the regulations set by the registrar. These manual records were subsequently transferred into accounting software. The issues in accounting management for the cooperative stemmed from a lack of prior experience in using income and expenditure accounting systems. There was a deficiency in knowledge regarding proper accounting systems, both income and expenditure. Additionally, there was a lack of empirical process flowcharts, leading to occasional confusion and error in task execution. The study was conducted and developed in terms of 4 accounting systems: 1) the receipt accounting system, concluding: 1.1 member share capital receipt system, and 1.2 rental payment receipt system for land leasing, and 2) the disbursement accounting system, concluding 2.1 debt repayment accounting system for members, and 2.2 public utility expenses payment accounting system. These systems were suitable to align the operational characteristics of the cooperatives. These were designed for practical usability. The implementation was expected to reduce error in task execution within the aforementioned accounting system.

Keyword: Baan Man Kong Project Cooperatives, Accounting System Development

วันที่รับบทความ: 05 ตุลาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ: 30 พฤศจิกายน 2566

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 06 ธันวาคม 2566

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาจากพื้นฐานที่เป็นประเทศเกษตรกรรมสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นชุมชนเมือง เกิดการอพยพ เกิดการสร้างชุมชนเมืองที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วส่งผลให้ไม่มีแผนรองรับปัญหาการเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ เกิดปัญหาความยากจนมากขึ้น รวมถึงความไม่เท่าเทียมกันในการบริหารจัดการขั้นพื้นฐาน ทำให้ประชาชนที่อพยพเข้าเมืองไม่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและถูกต้อง ส่วนที่มีอยู่แล้วมักเป็นสัญญาเช่าระยะสั้นหรือชั่วคราวทำให้เกิดปัญหาการไล่ที่อยู่เสมอ โอกาสในการสร้างความมั่นคงในการตั้งถิ่นฐาน และการมีชีวิตของครอบครัวคนจนในเมืองเป็นไปตามยถากรรม ต้องทำงานหนักมากขึ้น หาเช้ากินค่ำ การเจริญเติบโตของเมืองได้ก่อให้เกิดความแออัด ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดปัญหาชุมชนแออัด การบุกรุก การจัดกระจายในเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและเมืองต่าง ๆ ทั่วไป (กรมธนารักษ์. สำนักบริหารที่ราชพัสดุกรุงเทพมหานคร, 2557, น.1) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลจึงมีนโยบายที่เน้นในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัย และสร้างโอกาสการ พัฒนาในชุมชนแออัดทั่วประเทศ ให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันกับภาคีต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยอนุมัติ “โครงการบ้านมั่นคง” รับผิดชอบดำเนินการโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์โดยรัฐจะอุดหนุนงบประมาณค่าพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม แก่ชุมชน เงินทุนเพื่อจัดหาที่ดินปลูกสร้างบ้านพักอาศัย และเงินทุนเพื่อก่อสร้าง บ้านพักอาศัย ซึ่งนอกจากจะเน้นการสร้าง ความมั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัย ยังมุ่งสร้างสังคมชุมชนที่มั่นคงเข้มแข็ง ด้านสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชนอย่างยั่งยืน (สำนักงานสภรณจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2563, น.1)

สภรณโครงการหมู่บ้านมั่นคงเกิดขึ้นจากการรวมตัวของกลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนเดียวกัน และได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสภรณ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สภรณโครงการบ้านมั่นคงมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในเขตชุมชนตามโครงการบ้านมั่นคงเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงในการครอบครองที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย และพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ที่อยู่อาศัย การพัฒนาองค์กรและชุมชนในด้านอื่น ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สวัสดิการ และช่วยยกลฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น นอกจากนั้น สภรณโครงการบ้านมั่นคงยังมีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี ตามระเบียบนายทะเบียนสภรณว่าด้วยการบัญชีของสภรณ พ.ศ.2560 ซึ่งสภรณต้องจัดทำบัญชีและงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและมาตรฐานการบัญชี แสดงข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน รวมถึงจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบบัญชีภายใน 150 วันนับแต่วันปิดบัญชี และเก็บรักษาบัญชี เอกสารประกอบงบการเงินบัญชีไว้ที่สำนักงานสภรณ เนื่องจากในการการจัดทำบัญชีนั้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลทางการเงินมาจัดทำในรูปแบบของเอกสาร รายงานพิเศษต่าง ๆ และรายงานทางบัญชีหรืองบการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสภรณ ข้อมูลทางการเงินบัญชีจะมีการรวบรวม จัดเตรียม และผ่านขั้นตอนต่าง ๆ มากมายในรูปแบบที่เรียกว่า ระบบบัญชี (Accounting Systems) ซึ่งหมายถึงระบบบริหารจัดการข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล การกำกับดูแลกิจการ และการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียหลัก โดยครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูล การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงาน รวมถึงจัดทำรายงานและการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความยั่งยืน การใช้งาน การสื่อสารข้อมูล ตลอดจนการจัดเก็บข้อมูล การทำลายข้อมูล และการติดตามตรวจสอบการจัดการและการใช้ข้อมูล (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566) โดยเฉพาะระบบบัญชีเกี่ยวกับการรับเงินและระบบบัญชีการจ่ายเงิน ซึ่งเป็นระบบที่มีรายการค้าเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก สภรณจึงต้องคำนึงถึงตัวเงินสดที่มีอยู่เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะเงินที่ได้รับจากการรับและจ่ายจะอยู่ในรูปของสินทรัพย์ที่ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน สำหรับใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ดังนั้น สภรณโครงการบ้านมั่นคง

ควรมีการวางแผนระบบบัญชีรับเงินและการจ่ายเงินอย่างรัดกุม ป้องกัน มิให้เกิดการรั่วไหลหรือทุจริตเกิดขึ้น มีการเก็บรักษาไว้อย่างปลอดภัย ประกอบกับงานวิจัยของ วิจิต เอียงอ่อน และคณะ (2563, 48-57) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง พบว่า สหกรณ์ขาดการวางแผนการทำงานที่ดี การบันทึกบัญชีของสหกรณ์ไม่เป็นปัจจุบันและนำส่งงบการเงินไม่ทันตามเวลาที่กฎหมายกำหนด เจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่ได้จบทางด้านบัญชีโดยตรงและขาดประสบการณ์การทำงานด้านการบัญชี ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่สหกรณ์ไม่มีระบบบัญชีที่สมบูรณ์ ทำให้การจัดทำบัญชีไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงินด้วย

จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “การพัฒนาระบบบัญชีรับเงินและระบบบัญชีจ่ายเงินของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี” เพื่อพัฒนารูปแบบระบบบัญชีการรับเงินและระบบบัญชีการจ่ายเงินที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ทำให้การดำเนินงานทางด้านบัญชีด้านการรับเงินและการจ่ายเงินมีคุณภาพ รวมถึงการนำระบบบัญชีที่พัฒนาดังกล่าว ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ การวางแผน และการบริหารงาน มีความน่าเชื่อถือ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับสหกรณ์อื่น ๆ ที่มีรูปแบบการบริหารงานแบบเดียวกันให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบบัญชีด้านการรับเงินและการจ่ายเงินของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565 – 25 กรกฎาคม 2566

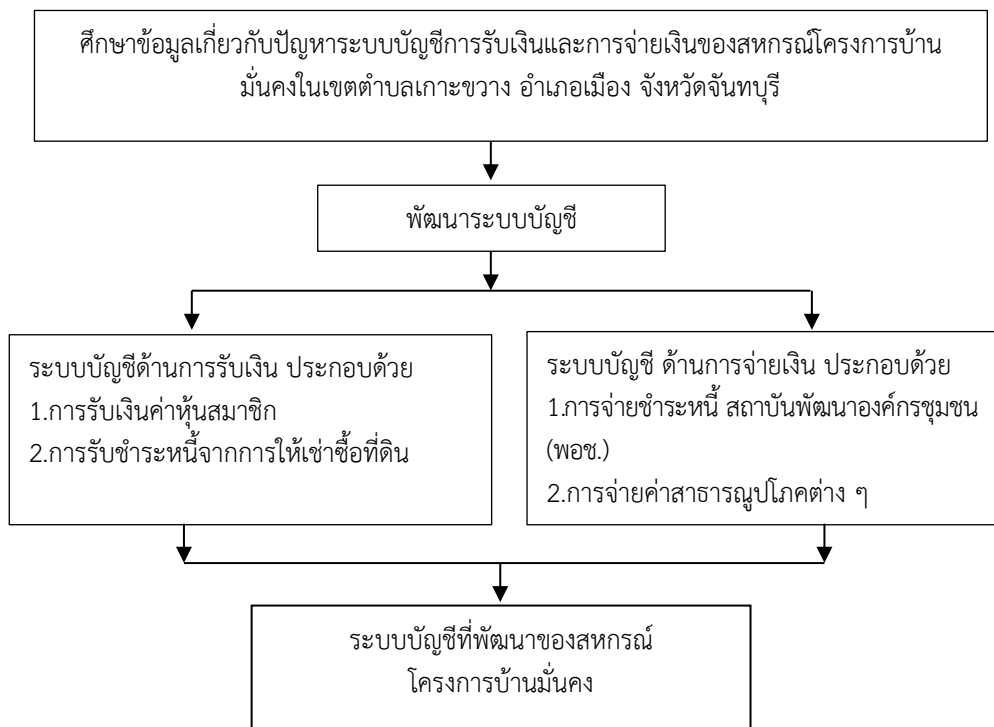
1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบัญชีรับเงินและระบบบัญชีจ่ายเงินของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เพื่อการพัฒนากระบวนการรับเงินและการจ่ายเงินของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการบัญชีที่เหมาะสม ผู้วิจัยเลือกศึกษาระบบบัญชีที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการรับเงินและการจ่ายเงิน ซึ่งเป็นระบบที่มีรายการค้าเกิดขึ้นมาก โดยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะศึกษา ประกอบด้วย 1) ระบบบัญชีการรับเงิน ระบบที่จะศึกษา คือ 1.1) ระบบการรับเงินค่าหุ้นจากสมาชิก 1.2) ระบบการรับชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน และ 2) ระบบบัญชีการจ่ายเงิน ระบบที่จะศึกษา คือ 2.1) ระบบการจ่ายเงินชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และ 2.2) ระบบการจ่ายเงินค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ สหกรณ์โครงการบ้านมั่นคงในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 4 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานสหกรณ์และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ทั้ง 4 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

1.3.4 ขอบเขตด้านสถานที่ คือ สหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 4 แห่ง ประกอบด้วย สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงร่วมใจพัฒนา จำกัด สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงรุ่งเรืองพัฒนา จำกัด สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเสริมดวง จำกัด และสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงศิริธรรม จำกัด

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีรับเงินและระบบบัญชีจ่ายเงินของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยเริ่มจากศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลปัญหาของระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงินของสหกรณ์ เพื่อทราบถึงข้อมูลปัญหาในการใช้งานระบบบัญชี และนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการบัญชี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In -depth Interview) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สามารถตอบแบบสัมภาษณ์ได้อย่างเป็นอิสระ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพบริบทการจัดทำบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบล เกาะขวาง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาระบบบัญชี 4 ระบบ ประกอบด้วย ระบบบัญชีการรับเงิน 2 ระบบ คือ 1) ระบบการรับเงินค่าหุ้นจากสมาชิก 2) ระบบการรับชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน และระบบบัญชีการจ่ายเงิน 2 ระบบ คือ 1) ระบบการจ่ายเงินชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และ 2) ระบบการจ่ายเงินค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับระบบบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี

2.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.2.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพบริบทการจัดทำบัญชี ระบบบัญชีด้านการรับเงิน และการจ่ายเงิน พร้อมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับขอบข่ายงานวิจัย

2.2.2 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาระบบบัญชีรับเงินและระบบบัญชีจ่ายเงิน โดยใช้คำที่กะทัดรัด ชัดเจนและเข้าใจง่าย

2.2.3 หลังจากสร้างแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างพร้อมแนบแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านที่จะทำการศึกษาพิจารณาข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ในการลงความเห็นและให้คะแนน ข้อคำถามว่าตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วหาค่า IOC (Item Objective Congruence) และความเหมาะสมของคำถาม โดยดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญเสนอเพื่อขอจริยธรรมมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ได้รับการรับรองจริยธรรม เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2566

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แหล่ง ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-dept interview) กับผู้ดำรงตำแหน่งประธานสหกรณ์ และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี เพื่อศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลสภาพบริบทการจัดทำบัญชี และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในระบบบัญชี การรับเงินและการจ่ายเงิน ของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี และ 2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และเอกสารหลักฐานในการจัดทำบัญชี คู่มือประกอบการลงบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ตลอดจนงานวิจัยของ วิจิต יעียงอ่อน และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง จังหวัดจันทบุรี และนำข้อมูลที่ได้รับมา วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้รับ และนำไปสู่การพัฒนาระบบบัญชีให้สอดคล้อง เหมาะสมกับการดำเนินงานของสหกรณ์

2.4 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยประสานงานกับสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคงทั้ง 4 แห่ง และขอหนังสือราชการจากคณะวิทยาการจัดการ เพื่อดำเนินการลงพื้นที่สัมภาษณ์ กับประธานสหกรณ์และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของสหกรณ์ เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพบริบทการจัดทำบัญชี ข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับระบบบัญชีการรับเงินและระบบบัญชีการจ่ายเงินที่ใช้ในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปวิเคราะห์และพัฒนาในระบบบัญชีดังกล่าวให้เหมาะสมกับสหกรณ์

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาระบบบัญชีที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำระบบบัญชีการรับเงินและระบบบัญชีการจ่ายเงิน ทั้ง 4 ระบบ ที่พัฒนาขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของระบบบัญชีดังกล่าว ประกอบด้วย 1) ระบบบัญชีการรับเงินที่พัฒนา คือ 1.1) ระบบการรับเงินค่าหุ้นจากสมาชิก 1.2) ระบบการรับชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน และ 2) ระบบบัญชีการจ่ายเงินที่พัฒนา คือ 2.1) ระบบการจ่ายเงินชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และ 2.2) ระบบการจ่ายเงินค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ก่อนนำไปมอบให้กับสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคงเพื่อใช้งานจริง

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยนำระบบบัญชีที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นนำไปจัดทำเป็นคู่มือ เพื่อนำไปมอบให้กับสหกรณ์ต่อไป

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ผลจากการสัมภาษณ์สภาพบริบทการจัดทำบัญชี ข้อมูลปัญหาในระบบบัญชีของสหกรณ์ สัมภาษณ์จากผู้ดำรงตำแหน่งประธานและผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ทั้ง 4 แห่ง และนำมาสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในลักษณะภาพรวมแต่ละสหกรณ์ ดังนี้

3.1.1 สหกรณ์ที่ 1 (ชื่อสมมติ) พบว่า สหกรณ์เป็นสหกรณ์เกี่ยวข้องกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ให้สมาชิกเช่าหรือเช่าซื้อเพื่อนำไปก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์ที่ เหมาะสมมีการบริหารจัดการโดยมี

ประธานสหกรณ์เป็นผู้บริหารงาน มีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับงานการบัญชี การเงินของสหกรณ์ และนำเสนอต่อประธานสหกรณ์ ก่อนที่จะนำส่งข้อมูลทางการเงินให้หน่วยงานภายนอก การบันทึกบัญชีด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ได้รับมาจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สภาพปัญหา พบว่า สหกรณ์ไม่มีการแสดงเอกสารของผังโครงสร้างสหกรณ์ที่ชัดเจน แต่เรื่องด้านการบัญชีและการเงินนั้น สหกรณ์ไม่เคยใช้เกี่ยวกับระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงินมาก่อน ทำให้บางครั้งการปฏิบัติงานจึงเกิดความสับสน ดังนั้น สิ่งที่ต้องการพัฒนา คือ อยากให้มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน รวมถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงานในระบบบัญชีดังกล่าว เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.1.2 สหกรณ์ที่ 2 (ชื่อสมมติ) พบว่า สหกรณ์มีการจัดทำบัญชี สมาชิกในกลุ่มเป็นผู้ทำกันเอง และไม่ได้จบทางสายการบัญชีโดยตรง การจัดทำบัญชีด้วยมือ และนำข้อมูลบัญชีมาลงในโปรแกรม Microsoft Excel เช่น บัญชีเงินสด บัญชีแยกประเภท และงบทดลอง ฯลฯ เท่านั้น ไม่สามารถปิดบัญชีเองได้ และการสรุปผลการดำเนินงานในรูปของงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนประจำปี ไม่สามารถทำได้ แต่จะมีเจ้าหน้าที่จากกรมตรวจสอบบัญชีเป็นผู้ดำเนินการปิดบัญชีให้ และสหกรณ์ยังไม่มีระบบบัญชีที่ดี ทั้งระบบบัญชีด้านการรับเงินและการจ่ายเงิน ทำให้กระบวนการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชียังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร

3.1.3 สหกรณ์ที่ 3 (ชื่อสมมติ) พบว่า สหกรณ์มีการจัดทำบัญชีตามแบบและรายการตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และมีการเก็บรักษาเงินสด เอกสารประกอบการลงบัญชีเป็นไปตามความเป็นจริงตามข้อบังคับของสหกรณ์ และมีการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนพร้อมรายละเอียด แต่การนำส่งงบการเงินบางครั้งไม่ทันตามเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่สิ่งที่ทำเกี่ยวกับระบบบัญชีและยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทั้งด้านการรับเงิน เช่น การรับเงินค่าหุ้นสมาชิก การรับชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน และการจ่ายเงินของสหกรณ์ เช่น การจ่ายชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) การจ่ายค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ไม่มีคู่มือในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์มีเพียงคนเดียว เนื่องจากขาดงบประมาณในการจ้างและการได้รับค่าจ้างที่ต่ำกว่าที่ควร สิ่งที่ต้องการพัฒนา คือ คู่มือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของระบบบัญชีดังกล่าว

3.1.4 สหกรณ์ที่ 4 (ชื่อสมมติ) พบว่า สหกรณ์มีการจัดทำบัญชีตามระเบียบของนายทะเบียนสหกรณ์ มีการลงบัญชีโดยใช้โปรแกรมระบบบัญชี GL ของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ โดยมีเจ้าหน้าที่จากกรมตรวจสอบบัญชีเป็นผู้ให้คำแนะนำ และมีการรายงานผลทุกสิ้นเดือนต่อประธานสหกรณ์ ในช่วงปีแรกไม่สามารถจัดทำงบการเงินได้ทันตามเวลาที่กำหนด และเจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ไม่ได้จบทางด้านบัญชีมาโดยตรง และขาดประสบการณ์ในด้านการจัดทำบัญชี สหกรณ์ไม่เคยใช้ระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงินมาก่อน ดังนั้น สิ่งที่ต้องการพัฒนา คือ อยากให้มีการระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงินของสหกรณ์ เนื่องจากจะได้ทราบขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประธานสหกรณ์และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของสหกรณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นทั้ง 4 แห่ง สามารถสรุปสภาพปัญหา ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปข้อมูลปัญหาที่พบเกี่ยวกับระบบบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ทั้ง 4 แห่ง

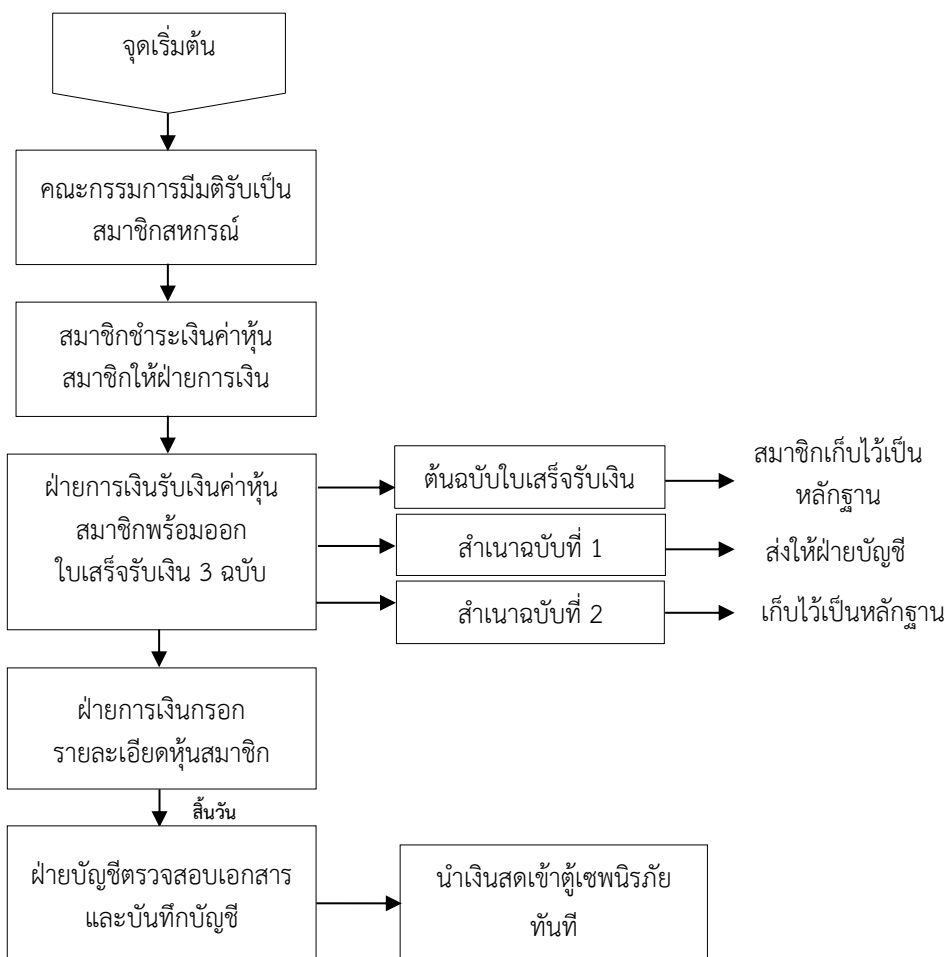
สหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง	สภาพปัญหา
1.สหกรณ์ที่ 1 (ชื่อสมมติ)	ไม่มีการแสดงผังโครงสร้างและกำหนดหน้าที่ที่ชัดเจน รวมถึงไม่มีการใช้ระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงิน ทำให้บางครั้งเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้
2.สหกรณ์ที่ 2 (ชื่อสมมติ)	ไม่สามารถดำเนินการปิดบัญชีประจำปีได้ สหกรณ์ยังไม่มีระบบบัญชีที่ดี ทั้งด้านการรับเงินและการจ่ายเงิน ทำให้ข้อมูลขั้นตอนระบบบัญชีในการดำเนินงานไม่สมบูรณ์
3.สหกรณ์ที่ 3 (ชื่อสมมติ)	มีการนำระบบบัญชีมาใช้ในการปฏิบัติงาน แต่ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทั้งด้านการรับเงินและการจ่ายเงิน รวมถึงไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

สหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง	สภาพปัญหา
4.สหกรณ์ที่ 4 (เชื้อสมมติ)	เจ้าหน้าที่บัญชีไม่ได้จบทางด้านบัญชีมาโดยตรง สหกรณ์ไม่เคยใช้ระบบบัญชีการรับเงินและการจ่ายเงินมาก่อน และไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

3.2 ข้อมูลผลการพัฒนาระบบบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ศึกษาสภาพบริบทการจัดทำบัญชี ข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับระบบบัญชี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาระบบบัญชีบัญชีที่จำเป็นและเหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง จำนวน 4 ระบบ คือ 1) ระบบการรับเงินค่าหุ้นสมาชิก 2) ระบบการรับชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน 3) ระบบบัญชีการจ่ายเงินชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และ 4) ระบบการจ่ายค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของสหกรณ์ เนื่องจากเป็นระบบที่มีรายการค้าเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และเป็นระบบบัญชีพื้นฐานของสหกรณ์ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลระบบบัญชีก่อนอีกครั้ง และนำมาเขียนเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้และเข้าใจง่ายต่อการนำไปใช้งาน โดยมีรายละเอียดแต่ละระบบที่พัฒนา ดังนี้

3.2.1 ระบบบัญชีด้านการรับเงิน ประกอบด้วย

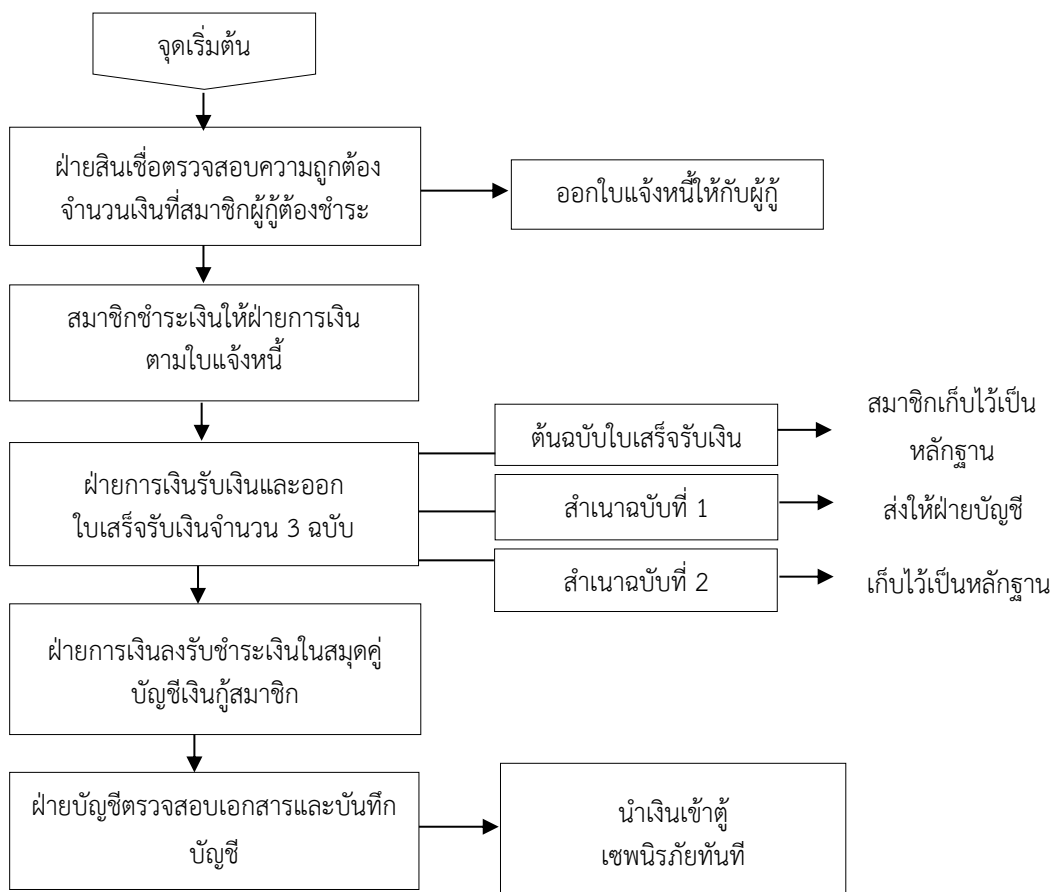
1) ผังงานระบบบัญชีการรับเงินค่าหุ้นสมาชิก ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผังงานระบบบัญชีการรับเงินค่าหุ้นสมาชิก

ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวผังงานระบบบัญชีการรับเงินค่าหุ้นสมาชิก สรุปได้ดังนี้

- 1.1) ตามระเบียบของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง เมื่อคณะกรรมการดำเนินงานได้ลงมติรับเข้าเป็นสมาชิกแล้ว สมาชิกจะต้องนำเงินมาชำระค่าหุ้นในการเป็นสมาชิกของสหกรณ์
 - 1.2) ฝ่ายการเงินจัดทำใบเสร็จรับเงินจำนวน 3 ฉบับ โดยต้นฉบับใบเสร็จรับเงินให้สมาชิกเก็บไว้เป็นหลักฐาน สำเนาฉบับที่ 1 ส่งให้เจ้าหน้าที่บัญชี และสำเนาฉบับที่ 2 ติดไว้ในเล่มเพื่อเป็นหลักฐานการรับเงิน
 - 1.3) ฝ่ายการเงินกรอรายละเอียดค่าหุ้นของสมาชิกลงในสมุดคู่มือประจำตัวสมาชิก และบันทึกรายการในทะเบียนสมาชิกและการถือหุ้น และให้สมาชิกทำการลงชื่อในทะเบียนของสมาชิกด้วย
 - 1.4) ฝ่ายการเงินส่งเอกสารให้ฝ่ายบัญชี ๆ จะตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารอีกครั้ง และจัดทำใบสำคัญรับเงินแนบไว้ข้างหน้า สำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับที่ 1 ทั้งหมดที่ฝ่ายการเงินส่งให้ และก่อนนำไปเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มเอกสารเรียงตามลำดับวันที่ จะทำการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด และผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป
 - 1.5) เมื่อสิ้นวันจะต้องมีการตรวจนับเงินสด และนำเงินสดเข้าเก็บในตู้เซฟนิรภัย โดยกุญแจจะอยู่ที่ประธานสหกรณ์ (ประธานสหกรณ์ต้องไม่ทราบรหัสตู้เซฟนิรภัย) โดยจะต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ให้เรียบร้อย และนำเงินสดไปฝากธนาคารทันทีในวันถัดไป
 - 1.6) เอกสารและสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิก สมุดทะเบียนสมาชิก สมุดคู่มือสมาชิก ใบเสร็จรับเงินรับ ใบสำคัญรับเงิน สมุดเงินสด และใบตรวจนับเงินสดประจำวัน เป็นต้น
- 2) ผังงานระบบบัญชีการรับเงินชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน ดังภาพที่ 3

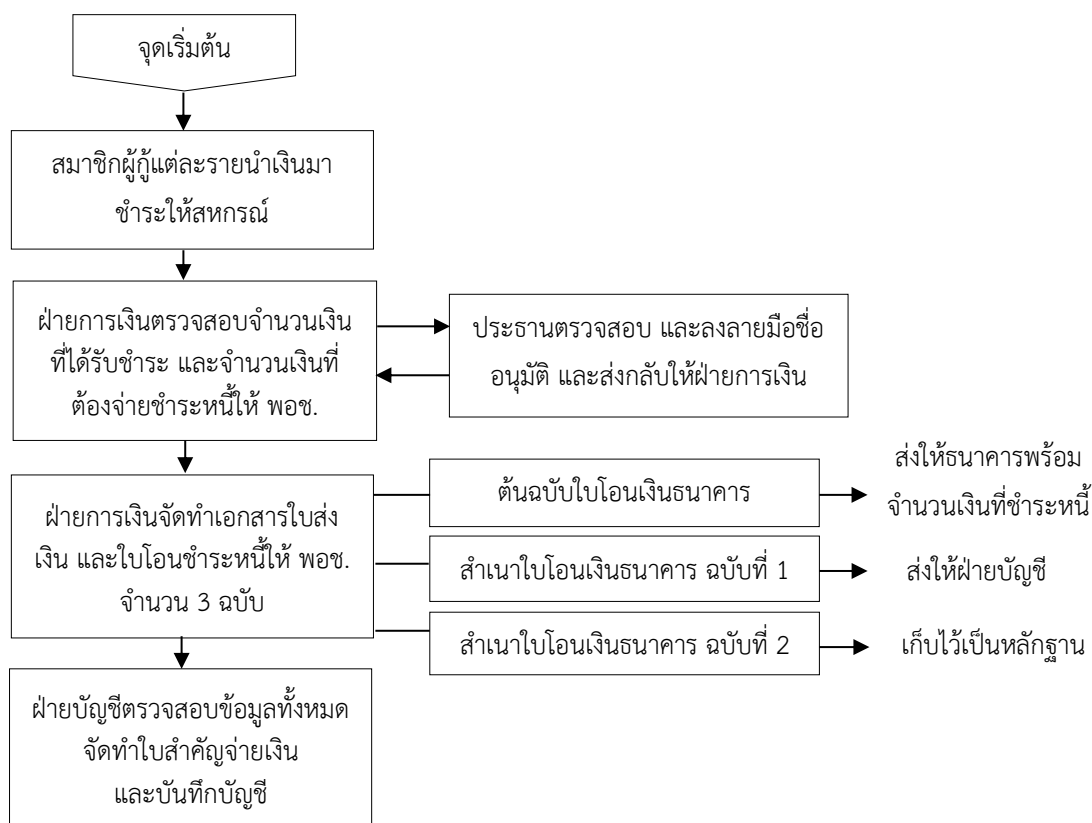
ภาพที่ 3 ผังงานการรับเงินชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน

ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวผังงานระบบบัญชีการรับเงินชำระหนี้จากการให้เข้าซื้อที่ดิน สรุปได้ดังนี้

- 2.1) ฝ่ายสินเชื่อดำเนินการตรวจสอบจำนวนเงินต้น พร้อมดอกเบี้ย และคำนวณค่าปรับกรณีสหกรณ์เรียกเก็บค่าปรับหากสมาชิกผิดนัดชำระหนี้ และออกใบแจ้งหนี้ให้กับผู้กู้
- 2.2) สมาชิกผู้กู้นำเงินสด และสมุดคู่มือสมาชิมาชำระหนี้ ที่ฝ่ายการเงิน
- 2.3) ฝ่ายการเงิน รับเงินพร้อมออกใบเสร็จรับเงินแก่ผู้กู้จำนวน 3 ฉบับ โดยต้นฉบับใบเสร็จรับเงินมอบให้สมาชิกไว้เพื่อเป็นหลักฐานการชำระเงิน และลงรายการรับชำระเงินในสมุดบัญชีเงินกู้ของสมาชิก แล้วคืนสมาชิก ผู้กู้ สำเนาใบเสร็จฉบับที่ 1 ส่งให้เจ้าหน้าที่บัญชี สำเนาฉบับที่ 2 ติดเล่มไว้เพื่อเป็นหลักฐานการรับเงิน
- 2.4) เมื่อสิ้นวัน ฝ่ายบัญชีรวบรวมสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับที่ 1 ทั้งหมด และจัดทำใบสำคัญรับแนบไว้ข้างหน้า และก่อนที่จะนำไปรวบรวมไว้ในแฟ้มเอกสารเรียงตามลำดับ เลขที่ใบสำคัญ และบันทึกรายการรับเงินในสมุดเงินสด
- 2.5) เมื่อสิ้นวันจะต้องนำเงินสดเข้าตู้เซฟนิรภัย และนำเงินสดเข้าฝากธนาคารทันทีในวันรุ่งขึ้น
- 2.6) เอกสารและสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ใบแจ้งหนี้เงินกู้ สมุดคู่มือสมาชิก ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญรับเงิน และสมุดเงินสด เป็นต้น

3.2.2 ระบบบัญชีการจ่ายเงิน ประกอบด้วย

3) ผังงานระบบบัญชีการจ่ายเงินชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผังงานระบบบัญชีการจ่ายเงินชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับงานระบบบัญชีการจ่ายเงินชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สรุปได้ดังนี้

3.1) สมาชิกแต่ละรายนำเงินมาชำระหนี้ให้กับฝ่ายการเงินสหกรณ์

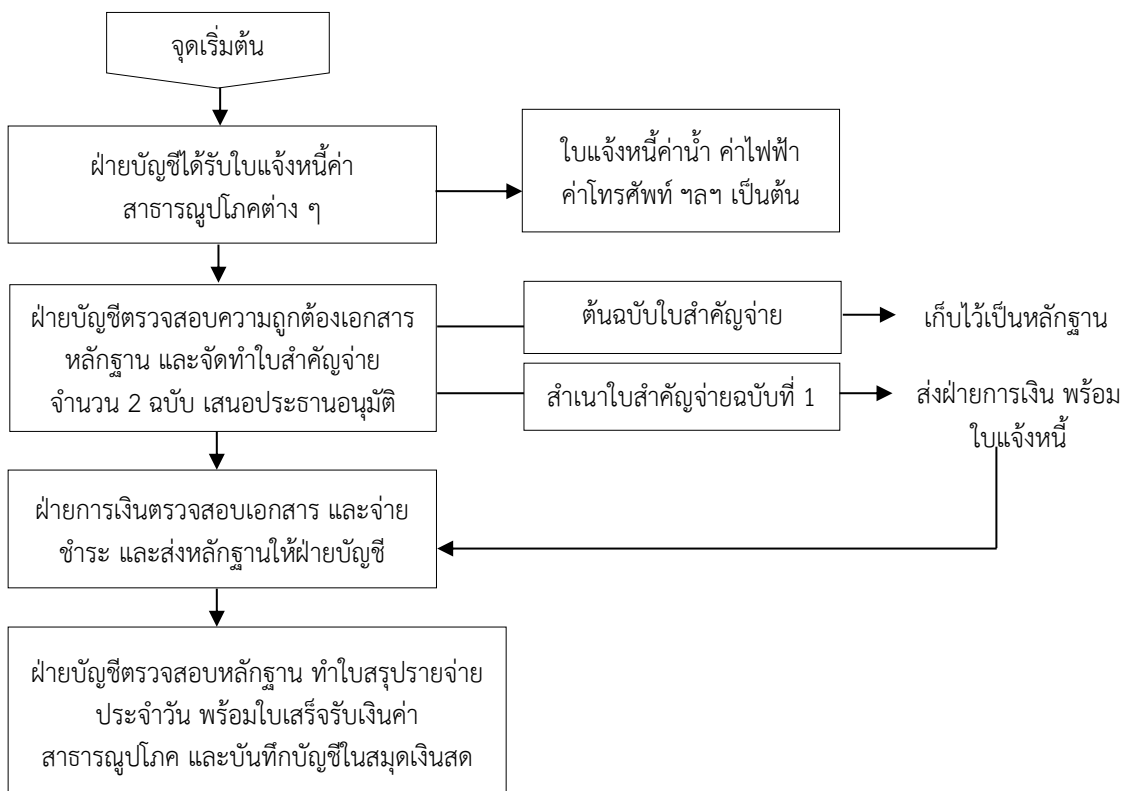
3.2) ฝ่ายการเงินรวบรวมจำนวนเงิน ตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินที่ได้รับชำระจากสมาชิกแต่ละราย และจำนวนเงินที่ต้องจ่ายชำระหนี้ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และส่งให้ประธานตรวจสอบและลงลายมือชื่ออนุมัติ เมื่อประธานสหกรณ์ลงชื่ออนุมัติก็จะให้ฝ่ายการเงิน เพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

3.3) เมื่อได้รับอนุมัติฝ่ายการเงินจะดำเนินการจัดทำเอกสารใบส่งเงินให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และจัดทำใบโอนเงินผ่านธนาคารชำระหนี้ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จำนวน 3 ฉบับ ต้นฉบับใบโอนเงินจะให้กับธนาคารพร้อมกับเงินที่ต้องชำระหนี้ สำเนาฉบับที่ 1 ส่งให้ฝ่ายบัญชี และสำเนาฉบับที่ 2 เก็บไว้เป็นหลักฐาน โดยการชำระหนี้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) นั้นจะทำในภาพรวมในทุก ๆ สิ้นเดือน

3.4) เมื่อสิ้นวัน ฝ่ายบัญชีรวบรวมสำเนาใบโอนเงินชำระหนี้ฉบับที่ 1 และจัดทำใบสำคัญจ่ายเงินแนบไว้ข้างหน้า ก่อนที่จะนำไปรวบรวมไว้ในแฟ้มเอกสารเรียงตามลำดับ เลขที่ใบสำคัญจ่าย และบันทึกรายการจ่ายเงิน

3.5) เอกสารและสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมุดคู่มือสมาชิก ใบนำส่งเงินที่ผ่านการอนุมัติจากประธาน ใบโอนเงินผ่านธนาคาร ใบสำคัญจ่ายเงิน และสมุดเงินสด เป็นต้น

4) ผังงานระบบบัญชีการจ่ายค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ผังงานระบบบัญชีการจ่ายค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ

ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวผังงานระบบบัญชีการจ่ายค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

4.1) ฝ่ายบัญชีตรวจสอบใบแจ้งหนี้ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

4.2) ฝ่ายบัญชีจะตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานอีกครั้ง เมื่อถูกต้องแล้วจะจัดทำใบสำคัญจ่ายขึ้นมาจำนวน 2 ฉบับ โดยใบสำคัญจ่ายต้องได้รับการอนุมัติจากประธานเพื่ออนุมัติ ต้นฉบับใบสำคัญจ่ายเก็บไว้เป็นหลักฐาน และสำเนาใบสำคัญจ่าย ฉบับที่ 1 พร้อมใบแจ้งหนี้ ส่งไปยังฝ่ายการเงินเพื่อดำเนินการจ่ายชำระค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ

4.3) ฝ่ายการเงินตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร และดำเนินการจ่ายชำระ และส่งเอกสารหลักฐานการจ่ายชำระค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ไปยังฝ่ายบัญชี

4.4) ฝ่ายบัญชีเมื่อได้รับเอกสารจากฝ่ายการเงิน จัดทำใบสรุปรายจ่ายประจำวัน พร้อมใบเสร็จรับเงินค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ โดยเขียนสรุปว่าเป็นค่าใช้จ่ายใดบ้าง นำไปรวบรวมไว้ในแฟ้มเอกสารเรียงตามลำดับ เลขที่ใบสำคัญจ่าย และบันทึกบัญชีลงในสมุดเงินสด

4.5) เอกสารและสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ใบแจ้งหนี้ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ใบสำคัญจ่าย ใบเสร็จรับเงิน ใบสรุปรายการจ่ายเงินประจำวัน และสมุดเงินสด เป็นต้น

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนาระบบบัญชีรับเงินและระบบบัญชีจ่ายเงินของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ในเขตตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่า สภาพบริบทการจัดทำบัญชี มีการจัดทำบัญชีตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด การจัดทำบัญชีด้วยมือ และคอยนำไปบันทึกลงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ปัญหาข้อมูลระบบบัญชีของสหกรณ์ คือ การบริหารงานของสหกรณ์ไม่เคยใช้ระบบบัญชีการรับเงิน และการจ่ายเงินมาก่อน ทำให้ขาดความรู้ในเรื่องระบบบัญชี ทั้งด้านการบัญชีรับเงินและการจ่ายเงินอย่างเป็นระบบ ขาดขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และไม่มีผังงานระบบบัญชีที่ชัดเจน ทำให้บางครั้งเกิดความสับสน และเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ โอลดรา โอ่งกลาง (2562) พบว่า การบริหารจัดการของกรมการดำเนินงานยังขาดเรื่องระบบบัญชี ทางเดินเอกสาร เพื่อให้การทำงานของคณะกรรมการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสอดคล้องกับ ฌพัชรพร รณ ก้อย่างรุ่งเรือง และคณะ (2563) พบว่า ระบบบัญชีที่ไม่สมบูรณ์ส่งผลต่อการควบคุมภายในขาดประสิทธิภาพ และท้าย สุดไม่มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามมาตรฐานรายงานทางการเงินที่สามารถบอกสถานะทางการเงิน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบบัญชีเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น จำนวน 4 ระบบ ประกอบด้วยระบบบัญชีด้านการรับเงิน ได้แก่ 1) ระบบการรับเงินค่าหุ้นสมาชิก 2) ระบบการรับชำระหนี้จากการให้เช่าซื้อที่ดิน และระบบบัญชีด้านการจ่ายเงิน ประกอบด้วย 3) ระบบบัญชีการจ่ายเงินชำระหนี้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) 4) ระบบบัญชีการจ่ายค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชิดชนก มากเชื้อ และชฎาภาศ แก้วสุกใส (2563) ที่ได้พัฒนาระบบบัญชีให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบบัญชีด้านการรับเงิน 2) ระบบบัญชีด้านการจ่ายเงิน 3) ระบบปิดบัญชีและจัดทำงบการเงิน

5. ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อเสนอแนะไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

5.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่นำมาใช้ในการจัดทำบัญชี การปิดงบการเงินประจำปี ให้แก่ประธานสหกรณ์ ผู้จัดทำบัญชี คณะกรรมการดำเนินงานของ

สหกรณ์ และมีการติดตามผลการปฏิบัติงานหลังการอบรม ระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้นต้องมีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับสหกรณ์ มีการติดตามผล ประเมินผล ปรับปรุงระบบบัญชีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดจากการใช้ระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น

5.1.2 สหกรณ์สามารถนำข้อมูลระบบบัญชีที่ได้พัฒนาขึ้นไปกำหนดเป็นนโยบายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และกระบวนการทำงานที่เป็นระเบียบเพื่อลดความสับสนและป้องกันข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลทางบัญชี

5.1.3 สามารถนำข้อมูลระบบบัญชีที่ได้รับพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับสหกรณ์อื่น ๆ ที่มีลักษณะการดำเนินงานใกล้เคียงกัน

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรประเมินผลความพึงพอใจการนำระบบบัญชีที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระยะ ๆ ซึ่งเมื่อนำไปปฏิบัติในสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง แล้วว่าควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงในส่วนใด เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงระบบอย่างสม่ำเสมอ และมีการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. เอกสารอ้างอิง

กรมธนารักษ์. สำนักบริหารที่ราชพัสดุกรุงเทพมหานคร. (2557). *คู่มือโครงการบ้านมั่นคงในที่ดินราชพัสดุ*.

<http://www.treasury.go.th/>

ชิดชนก มากเชื้อ และชฎามาต แก้วสุกใส. (2563). การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านดอนคันตำบลคูซุด

อำเภอสิงห์ทอง จังหวัดสงขลา. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 2(5), 89-100.

ณพัชรพรรณ ก้อย่างรุ่งเรือง, รัตนา สิทธิอ่วม, และจิรัชญา บุญช่วย. (2563). การพัฒนาระบบบัญชีธุรกิจผลิตน้ำดื่ม

กรณีศึกษา: ห้างหุ้นส่วนสามัญสมหวังตริงควอเตอร์กรุ๊ป ตำบลสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2(2), 46-56.

วิจิต เอียงอ่อน, วชิรินทร์ อรรถศรีวร, มาลี แสงจันทร์, กัลยรัตน์ เจียมโฆสิต, วราภรณ์ ศรีบัณฑิต, ณวี สิงหาตุ, และ

ยุทธนา พรคอนันต์. (2563). 6 แนวทางการพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีของสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง จังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 6(1), 48-57.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). *คำจำกัดความสำคัญ*. <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/166959>

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2563). *คู่มือแนวทางในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง*.

https://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_7478910157.pdf

ไอลัดดา โอ่งกลาง. (2562). *งานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านดอนเงิน*

อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.